

ŻYDZI I JUDAIZM WE WSPÓŁCZESNYCH BADANIACH POLSKICH

Wstęp

W dniach 28–30 września 2022 r. w budynku Polskiej Akademii Umiejętności w Krakowie odbyła się, już po raz ósmy, cykliczna – organizowana co cztery lata – ogólnopolska konferencja naukowa Polskiego Towarzystwa Studiów Żydowskich pt. *Żydzi i judaizm we współczesnych badaniach polskich* połączona, jak zwykle, z Walnym Zebraniem członków tego stowarzyszenia. W organizację konferencji, oprócz PTSŻ-u i PAU, merytorycznie i finansowo zaangażowały się następujące instytucje: Instytut Judaistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego, Wydział Historii Uniwersytetu Warszawskiego, Centrum im. Anielewicza Wydziału Historii UW, Stowarzyszenie Żydowski Instytut Historyczny w Polsce, Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN, Muzeum Getta Warszawskiego, Pracownia Kultury i Historii Żydów Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Żydowski Instytut Historyczny w Warszawie, Instytut Historii i Kolegium Nauk Humanistycznych Uniwersytetu Rzeszowskiego, Centrum Badań Kultury Żydowskiej Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Łódzkiego, a także Pracownia Badań nad Współczesnym Izraelem oraz Relacjami Polsko-Izraelskimi im. Teodora Herzla i Ozjasza Thona Instytutu Judaistyki UJ. W konferencji uczestniczyło 69 referentek i referentów z Polski i zagranicy, którzy obradowali w 21 sesjach w obecności licznie zgromadzonych członków PTSŻ-u i zaproszonych gości.

Podobnie jak w przypadku materiałów z poprzedniej konferencji (w roku 2018) także teraz na łamach kolejnych numerów czasopisma „*Studia Judaica*” publikujemy artykuły napisane na podstawie wystąpień konferencyjnych. Pierwsze dwie następujące prace ukazały się już w poprzednim numerze naszego periodyku: Andrzeja Trzczińskiego *Hebrajski średniowieczny (?) epigraf z Chelma* i Katarzyny Kaczyńskiej *Żydowskie osadnictwo wiejskie w świetle ankiety włościańskiej 1814 roku: postrzeganie Żydów a rzeczywistość społeczno-gospodarcza na początku XIX wieku*. Kolejne siedem artykułów oraz pracę Agnieszki Jagodzińskiej (ten tekst nie był wygłoszony

na opisywanej konferencji) publikujemy w niniejszym numerze. Dotyczą one różnorodnej tematyki z zakresu badań judaistycznych i odnoszą się głównie do ziem polskich, a także Niemiec i Palestyny, obejmując okres od początku XIX do pierwszych dziesięcioleci XX w. (1939 r.). Znajdziemy wśród nich rozważania dotyczące następujących zagadnień: spisów ksiązek żydowskich z akt notarialnych jako źródła do badań życia religijnego Żydów chełmskich (Wiktor Sybilski); żydowskich kazań szkolnych w Galicji (Alicja Maślak-Maciejewska); przekładów literatury nieżydowskiej we wczesnych hebrajskich periodykach dla dzieci (artykuł w języku angielskim autorstwa Agnieszki Jagodzińskiej); Żydówek-rewolucjonistek w polskiej prozie antysemitycznej pierwszej połowy XX w. (Małgorzata Domagalska); pierwszych lat działalności Teatru Kamińskiego w Warszawie (Miroslawa M. Bułat); ochrony zwierząt i problemu antysemityzmu w niemieckim czasopiśmiennictwie specjalistycznym w okresie międzywojennym (Michael K. Schulz); korespondencji czterech dziennikarzy z Polski z podróży do Palestyny wiosną 1925 r. (Jacek Stawiski) oraz wizerunku Żydów w dowcipach rysunkowych na łamach satyrycznego czasopisma „Mucha” w latach 1935–1939 (Aleksandra Guja). Numer dopełniają: edycja najstarszego traktatu oświeceniowego o chasydyzmie Josefa Rosensohna w opracowaniu Marcina Wodzińskiego, a także dwie recenzje – autorstwa Moniki Adamczyk-Garbowskiej i Edyty Gawron.

W jednym z kolejnych numerów naszego czasopisma ukazą się następne, wyselekcjonowane artykuły z ostatniej konferencji PTSŻ-u. Zachęcam do uważnej lektury zebranych materiałów świadczących o tym, że w wielu aspektach z zakresu dziejów i kultury Żydów podjęto nowe, ciekawe badania.

Na koniec pragnę też serdecznie podziękować naszym darczyńcom: Stowarzyszeniu Żydowski Instytut Historyczny w Polsce, Muzeum Getta Warszawskiego i Fundacji na rzecz Wrocławskiej Judaistyki, bez których wsparcia niniejszy numer nie mógłby się ukazać.

Stefan Gąsiorowski <https://orcid.org/0000-0003-5984-5337>

Uniwersytet Jagielloński
Polska Akademia Nauk
st.gasiorowski@uj.edu.pl